

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

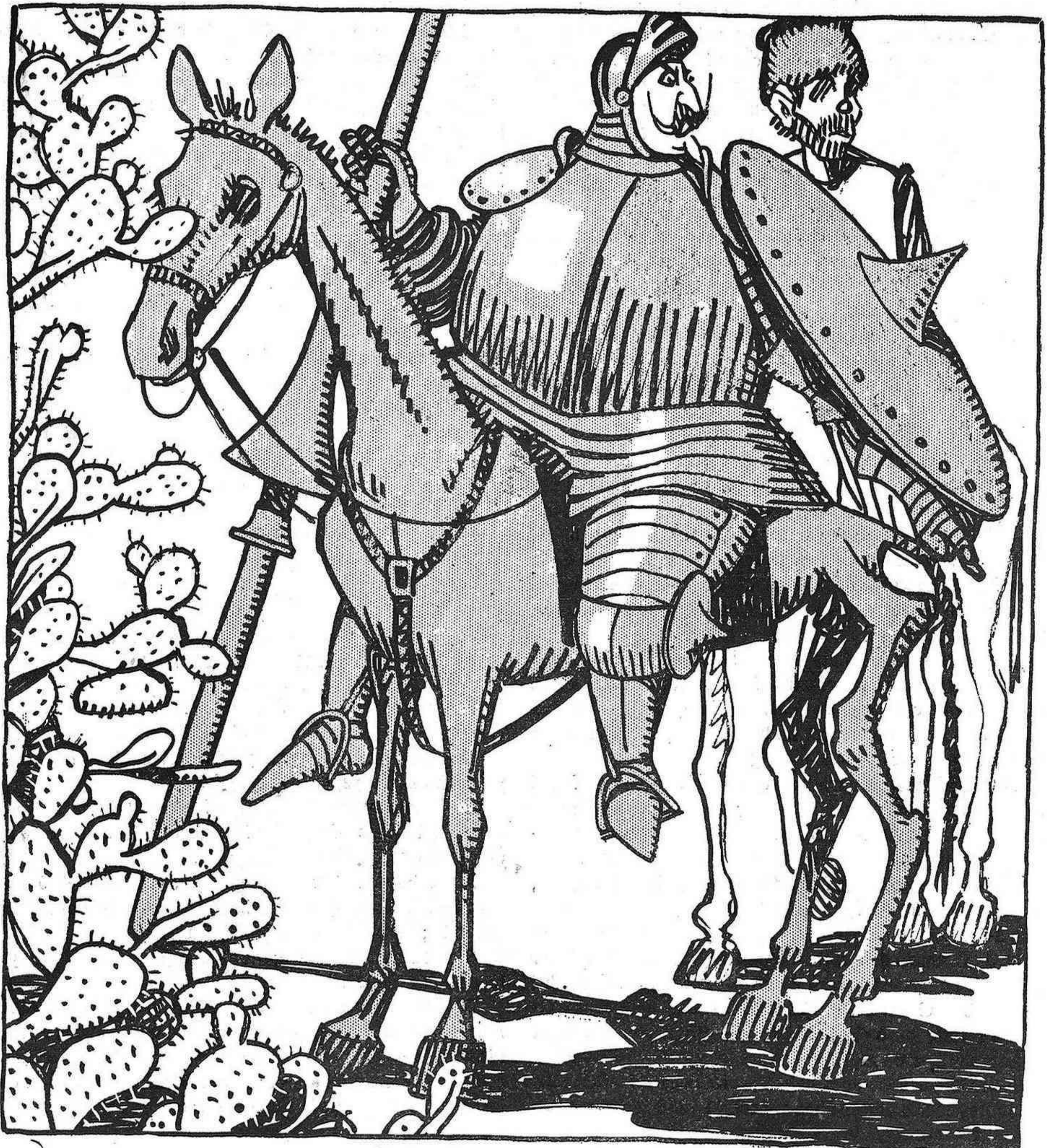
BARCELONA, 1 DE AGOST DE 1913

NÚM. 1805 ————— ANY XXXV

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ————— Atrassats: 20

L'HONOR NACIONAL

—S'ha de continuar la guerra, sí, senyor... Fins que no quedi ni un d'aquests infames pacifistes!

EL MAREIG

Durant la nit del 24 al 25 de juliol darrer, a bordo del *Vicente Salinas*, el que això escriu va poguer observar perfectament totes les formes i totes les varietats del mal de mar.

Amb gran desesper del fondista, aquells trescents-cinquanta viatgers, quasi tots, en lloc de menjar, desmenjaven. Cap allà a la una de la matinada el vaixell presentava un aspecte desastrós; semblava que conduïa apestats. A la llum dels quinquers d'acetilè, que il·luminaven dèbilment els compartiments del vaixell, aquelles ajaçades de viatgers que obstruïen el pas, apilats com fardos, pàlids de cara, deixats anar amb actituds desconjuntades en el seu sac de palla, oprimien l'esperit com la visió d'una gran catàstrofe de misèria i sofriment.

De tant en tant, alguna forma d'aquelles se movia un poc, aixecant-se de sobte, per a inclinar-se sobre la borda amb la boca oberta, com si intentés xuclar l'onatge bru, que rebotia escumejant pels costats del vaixell.

Després de tres o quatre extremitats supremes, d'eixugar-se els llavis i els ulls amb el mocador de butxaca, se deixava caure altre cop en el seu jaç, amb aquella resignació del que no espera auxili de ningú, ni remei pel seu mal.

Aquests perteneixen a la respectable classe dels que saben marejar-se dignament; que s'incorporen i s'aboquen al mar a l'instant precís, sense perill per al veí ni molestia per a ningú. N'hi han, d'aquests, que fins serveixen una certa dignitat en la posa, i diríau que, tocats d'una curiositat súbita, miren atentament quelcom engrescador que han vist en la superfície de les ones. Ja abans de sentir-se el mal, tenen la precaució de col·locar-se en un lloc que'ls hi permeti una fàcil eixida de lo que'ls destorba.

Altres, al contrari, fiats en sa fortalesa, no prenen cap mida de seguretat ni fan cas de símptomes, i arruixen sense mirament als companys de l'entorn, els quals, per la seva sort, solen perdonar-lo, car no hi ha res que dongui tanta humilitat i paciència com el mareig.

Dels que's maregen n'hi han que ni s'aixequen, ni fan el més lleu moviment davant la menaça del seu ventrell contret, a punt de voidar-se. S'entreguen al mal sense resistència, atuits, perduda tota idea de dignitat i de pulcritut.

Molts són aparatosos fins amb el mareig. Branden el cap, se passen la mà pel front, canvien de lloc, i per a res de la vida deixarien de mostrar les seves angoixes, com una cosa digna de l'atenció dels altres. Aquests solen tenir el pudor del vòmit i demanen el camí del *water-closet*, amb un anhel inesplicable. Generalment abandonen el bagatge abans d'arribar a terme; però ells ja han fet els possibles per a posar les coses al lloc corresponent.

Entre'ls que's maregen hi han professionals i aficionats. Els professionals entren en el vaixell, i desde'l primer mo-

ment s'acomoden per a marejar-se. No obliden un detall ni una precaució per a que l'acte resultant del mareig tinga un èxit segur. Trien l'indret, i, un cop triat, no l'abandonen. Després, fan les coses ben fetes i amb una gran serenitat. Conversen a estonetes, i, quan callen, és que ja en la boca no'ls hi caben paraules. Somriuen en havent acabat els seus treballs, i acliquen els ulls en un esvaiment de vanitosos, molt simpàtic.

Els aficionats cometem desacerts imperdonables. Comencen per no estar segurs de lo que van a fer, no saben quan, ni com, ni aon, ni la manera de col·locar-se. O es precipiten, o es retrassen; i això fa que introdueixin el desordre entre'ls seus companys de basca. No cal dir de quina manera fóra convenient que, en aquests casos, tothom tingués una clara noció del seu deure i de lo que la disciplina aconsella.

Caldría també que ningú tingués confiança en medecines ni en tractaments empírics.

En aqueixa excursió a Iviça vaig observar que'l fondista ajudava a propagar l'absurde de que'l menjar evita'l mareig, i molts pagaren bons diners per unes viandes que no arribaren a digerir. Uns fabricants de pastilles contra'l mal de mar feien igualment l'article al seu producte, dient que lo millor era permanèixer dejú i empassar-se l'específic; però l'específic, com les viandes, donà el mateix resultat.

Un remei, no obstant, crec que s'ha trobat per al mareig. Va donar-lo el capità, home simpàtic, que porta trenta i pico d'anys navegant, lo que prova que no deu mancar-li experiència. El remei consisteix en romandre ben ajagut a l'ombra d'un pi; remei que jo adoptaria des d'aqueix instant contra la basca literaria que comença a invadir-me després d'omplir aqueixes vuit quartilles.

P. BERTRANA

L'AUTORITAT

En un poblet, entre Valencia i Alacant, els noiets jugaven a guerres.

Uns eren cristians, espanyols si voleu, els altres moros, posem-ho a rifenys, si us plau.

La llei manava que les batalles fossin sagnantes, rabioses, sense pietat. Els rifenys devien mostrar-se cruels com hienes, i els cristians braus com lleons.

Al acabar-se, els cristians guanyaven sempre, sinó per la seva fortalesa, perquè la llei ho manava. De bon principi tot anava bé; però després vingué'l cansament.

Sempre perdis cansen; diu la dita, i, si cansa el guanyar, figureu-vos el perdre.

Res, vingué un dia que'ls que feien de moro se sublevaren a la quieta, i a la quieta s'ompliren les butxaques de rocs, i ja no a la quieta, sinó cridant com esperitats, se llençaren contra l'exèrcit cristià i li feren ferits de mandronada i contusos de pedra llençada per sota-braç.

Cap-al-tard tràgic, el d'aquell dia!., En comptes de sonar el *Viva España!* en les muntanyes de Jumilla, unes altres vèus juvenívols cridaven desde'ls espadats: *Viva el moro!*

Sortí un policia. Els pares dels alarbs pagaren penyores. S'acabà la guerra.

I veus-aquí que, per haver volgut guanyar sempre uns, no saben a què jugar els infants de Jumilla.

La nova ortografia catalana

Observacions d'un ciutadà

(ACABAMENT)

A Mallorca és viva i popular la forma *gigant*, etimològica.

JOCs D'INFANTS

La protesta contra les figures de moro.

Gener és forma totalment inadmissible. Sempre s'ha d'escriure *Janer*.

Granit, i no *granet*. Com en francès.

Guzmàn; no *Gusmàn*. És nom propi castellà.

Horri (*anar en horri*) ve, probablement, de *no re* (*no res*). Seria, doncs, *anar a-horri*. (Cf. amb *anorrear*, *anadar*).

Joiça és també *Esviça*. — Cf. amb *Esglesia*. — Ve d'*Ebussus*.

Ignasi hauria d'ésser *Ignaci*.

Innocent; no *Ignocent*, com s'ha escrit per contagi d'*ignorant*. — També s'ha d'escriure *Anna* (*Aina*, a Mallorca), i no *Agna*, com s'escriu per contagi d'Agnès. — *Innocent* és, ademés de la forma etimològica, la fonètica en molts dominis de l'idioma català, per raons d'assimilació; *ignorancia* s'hi pronuncia en realitat *innorancia*. Per lo demés, la *n* doble, la *gn* i la *ny* (vegi's el cas de les tres formes *Anna*, *Agna* i *Anya*) han donat lloc, en quatre llengües germanes,

castellà, francès, italià i català, a un mateix sò mixte: el de *ñ* (*Espanna*, *Spagna*, *Espagne*, *Espanya*).

Intèrval ha d'ésser *interval*.

Jovenil se pot ben acceptar, com *jovenívol*, *jovenesa*, *joventut*, *jovent*, amb tot i sostreure's a la llei etimològica; perquè són paraules de natura popular.

Crec que devem restringir tot lo possible l'ús de la *k*, substituint-la amb lletres llatines. — No accepto el barbarisme *karmessa*.

No accepto tampoc *làbarum*, sinó *làbar*. Ni *làudanum*, sinó *làudan*.

Larinx, en el plural és invariable, com tots els acabats en *x*, que és composta de *s*. M'aparto de l'opinió d'en Fabra.

Llògic és paraula definitivament catalanitzada. No s'ha de dir ja *lògic*.

No m'agrada la grafia *lonx* per l'anglès *lunch*, perquè aquesta paraula continua essent anglesa, i no està adaptada a l'idioma català ni an el castellà.

Malenconia, en comptes de l'etimològic *melancolia*, no'm convenç, malgrat la forma italiana. La forma corrent d'aquesta paraula, a Catalunya, se sembla més a la castellana i a la francesa.

Mausoli té d'ésser *mausoleu*, com *propilèu*, *Perseu*. — *Petroli* és un compost d'*oli*.

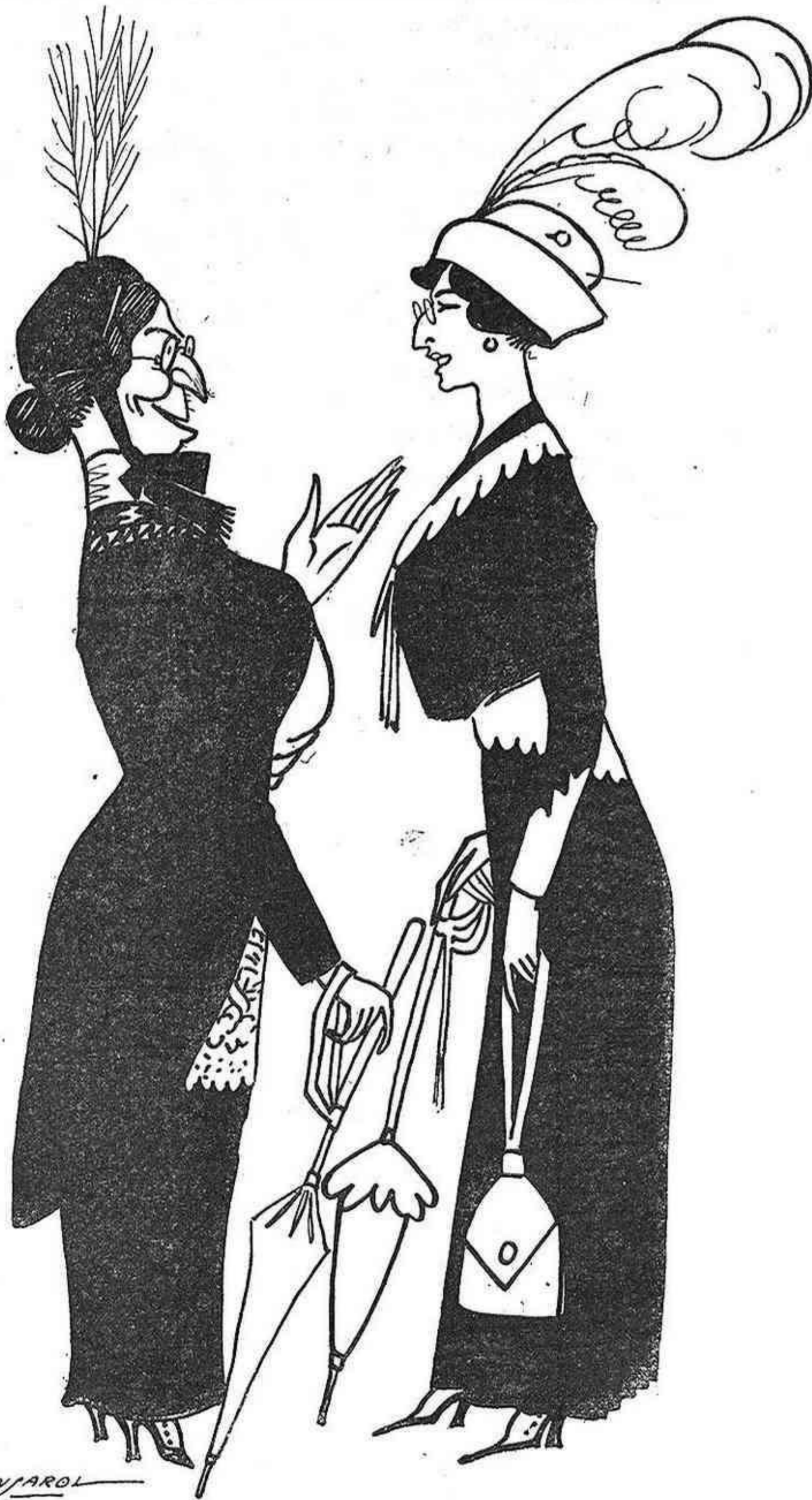
Si *Esfinge* és *Esfinx*, i *laringe*, *larinx*, *meninge* és *meninx*, i no *meninge*.

Prefereixo *mesquida* (vivent a Mallorca en forma de llinatge) a *mesquita*.

Miser, no *mícer* (*mísero*).

Oi, *ois*, en el sentit de *nàuseas*, ve d'*odi*, i s'escriu sense *t*.

DONES

—I vol dir, donya Consolació, que això del femi-
nisme no podria implantar-se aquí, a Espanya?

—Al, infelçal!... Jo ja fa temps que'l practico
amb el meu gendre.

Pèl (*pelo*) s'hauria d'escriure *pel*, sense accent, perquè és regla general del català que la *e* abans de *l* final és sempre oberta (*cel*, *mel*, *Miquel*). En canvi, *pel*, contracció de *per el*, hauria d'escriure's *p'el*.

Píndola és corrupció moderna i vulgar.

Pireneus, no *Pirineus*. (Cf. *pirenenc*).

Presiri és corrupció vulgar. Té d'ésser *presidi*, conforme a l'etimologia (*praesidium*).

Poncella és admissible, a la vora de *puncella*, com vol en P. Fabra. En aquella forma és vivent a Mallorca.

Putxinel·li s'acosta més a l'original italià (*pulcinella*) que *potxinel·li*.

Quarter també s'usa per *quartel*, que és un castellanisme.

Quartz té d'ésser *quarç*, com escriu en P. Fabra.

Qüestió és un castellanisme. En català és *questió*.

Rodolaliç, a Mallorca és *rodoladiç*.

Rotllà (*Roldán*) és vivent a Mallorca (Sóller), com a llinatge, en la forma *Rul·là*.

Salvatge comporta també la forma *selvatge*, més etimològica (*silvaticus*).—*Sargent* comporta *sergent*, com en francès (de *serviens*).

Sedaç és preferible a *cedaç*, perquè'l seu origen és *seda*. La *c* castellana és una assimilació de la *z*. (Cf. *canyamaç*, de *cànyem*).

Semovient ha d'ésser *semovent*. (*Semovens*).

Tinc dubtes sobre la casticitat de la paraula *senzill*; me sembla un castellanisme. M'agrada més dir *simple*. I *simplicitat* en lloc de *senzillesa*.

Serbia és *Servia*, terra de serfs. Cf. amb *Esclavonia*, terra d'esclaus.

Son, quan és adjectiu possessiu, no porta accent. Quan és verb, pot portar un accent tancat (*són*), si be trobo que és inútil, perquè'l sentit de la frase basta per a distingir-lo. Quan és substantiu (*sueño*, ganes de dormir) porta accent obert (*sòn*).—Però quan és possessiu no significa *sujo*, sinó *su*, masculí singular.—El pronom *sujo* en català és *séu*.

Sofocar és forma viva, que podria admetre's al costat de *sufocar*. Com *sospir* i *suspir*, *torment* i *turment*, i tantes altres. (Cf. la Gramàtica d'en Fabra, pàg. 37).

Tramvia és un galicisme. Ha d'ésser *tranvia*. (Cf. *Canvi*). La *n* sols se torna *m* davant *b* i *p*.

Trespàs i *trespassar*, en el sentit de *traspasar*, s'han d'escriure *traspasar*.

Versicle és preferible a *versícul*.

Xameneia és *xemeneia*, conforme al seu origen francès. El nom d'*equis* pot acceptar-se. *Xeix* és horrible.

Simi pot acceptar-se, a la vora de la forma popular *aimi*.—(Cf. *simple* i *ximple*).

La forma *per a*, en comptes de *pera* (a fi de no confondre-la amb el substantiu *pera*), ofereix dificultats. Observi's que la preposició *a* tendeix a pendre una *n* paragògica davant l'article masculí, per a diferenciar-se: *an el Papa*, *an en Joan*. Fins i tot davant el pronom personal, alguns posen una mena de duplicació de la *a*: *an-a mi*, *an-a tu*, en comptes de *a mi*, *a tu*. A Catalunya (a Mallorca no) se diu també *an ell*, *an ella*. Com direm, doncs, *per a en Joan*, sense cometre una absurda topada de vocals? Com direm *per al Papa*, sense cometre una contracció castellanista, fóra de l'esperit del català? En aquests casos millor seria una contracció de la vocal *a*, indicant-la per l'apòstrof: *per' en Joan*, *per' el Papa*.—O bé restablir l'ús de la preposició *pera*, que de cap manera pot ésser confosa amb el substantiu. Tots els idiomes són plens d'aquestes formes homònimes, sense que això siga causa freqüent d'amfibologies.

S'ha volgut suprimir el signe d'interrogació en començ de frase (¿), reservant sols el de final (?), a la francesa. Crec que això és un error, i danya a la claretat de l'expressió. No s'ha de tenir tant exagerada prevenció contra les formes gràfiques castellanès. El francès té, en la seva sintaxi, medis per a conèixer el sentit interrogatiu de la frase, encara que no hi haja signe gràfic. El castellà no'ls posseeix, i per això el lector, en un començ de frase interrogativa, no té altre medi que'l signe per a distingir-la.

Diftong.—Ha d'ésser *diptong*. Els francesos han conservat la *ph* (*diphthongue*) per eruditisme. La φ grega, que's correspònd amb la *ph* llatina i amb la *f* nostra, té tendència a transformar-se en el sò de *p* quan segueix el sò de *t*. La *ph* se torna *p* quan la *th* se torna *t*. La paraula diptong en grec sona *ditzongos*.

GABRIEL ALOMAR

Murmuracions

Aquest dia va reunir-se la Comissió municipal de Reforma. Per què?

Per a veure quin destí ha de donar-se als ditxosos túnels de la Via A, acabats desde fa alguns mesos en la primera secció, i de l'utilitat dels quals ningú en sab una paraula.

Els senyors regidors de la Comissió varen estar remenant l'assumpte dues o tres hores.

Què'n farem d'aquests túnels?—

Van dir-se unes coses estupendes.

Un regidor proposava que, com a lloc fresc i tranquil, s'hi instal·lessin colònies escolars.

Un altre creia que potser seria millor establir-hi un cine gratuït i obligatori, per a ús dels veïns del districte.

Un altre opinava que lo més convenient fóra dedicar-los a la cria artificial de bolets.

—Seria, pel Municipi, un gran negoci—deia.—Els bolets, en aquests llocs foscos i humits, se produeixen molt bé.—

Però l'idea no va prosperar.

—Deixem-nos de ximpleries—va dir un regidor dels que senten créixer l'herba.—Prou que un dia o altre hi acabarà tot lo de la Casa Gran, a bolets. No falta sinó que nosaltres mateixos ens posem a criar-ne.—

I aquí tenen vostès els pobres túnels, seguint amb la boca badada per la part de la plaça de l'Àngel i sense saber per a què han de servir.

***

La setmana passada—prou que devien sentir-ho—va ésser setmana de soroll.

El dilluns, salves.

El dijous, salves.

El divendres, salves...

—Per què tiren, avui?—vaig preguntar el dilluns a un bromista. I ell va respondre'm:

—Perque és Santa Pràxedes. En Sagasta, que se'n deia, va deixar manat en el testament que cada any, en aquesta diada, se cremés una mica de pólvora en honor seu.—

Però això no és veritat.

El dilluns hi hagué salves perque era el compleany de la reina mare.

FIGURES RURALS

L'hereu Trulls, disposat a batre el *record* de les festes majors.

I el dijous tornà a haver-n'hi perque la reina mare celebrava el sant.

Per cert que, per als empleats de la Casa Gran, tant el dijous com el dilluns, sigueren dies festius.

Els són així.

Molt avançats, molt radicals, molt tremendos...

Però, tractant-se de fer festa, lo mateix els té la reina vella, que la reina jove, que'l gall de la Passió...

La qüestió és no haver d'anar a Cà la Ciutat a fer veure que's treballa.

***

Què s'ha fet de l'aigua que abans hi havia a Barcelona?

Els brolladors estan sècs.

Els carrers no's reguen.

Les fonts apenes ragen...

Si jo sapigués que se m'ha de contestar de bona fè, preguntaria:

—I doncs, i els pous de Moncada, que tants mil·lions de pessetes costen a la ciutat?

I la barbaritat de diners que cada any paguem a la Companyia de Dos-Rius?

Però, què n'acabaríem de preguntar-ho?

De segur que, en lloc de respondre-se'm directament, se'm diria:

—Ah! Veuen?... Acceptessin la municipalització del servei d'aigua... Aprobessin l'idea del monopoli...—

Potser per això les fonts apenes ragen.

I els carrers no's reguen.

I els brolladors estan sècs.

Per a que quedi palesament demostrada la necessitat absoluta del monopoli i de la municipalització.

***

El darrer dilluns, 28 de juliol, va quedar obert el despatx de cèdules.

«El període per a adquirir-les—diu l'avís oficial—terminarà el dia 27 del vinent octubre».

Que s'ho creuen?

Cada any succeeix lo mateix.

«Tal dia serà l'últim per a treure la cèdula sense recàrrec».

Però arriba el tal dia i es concedeix una pròrroga.

I després se'n dona una altra.

I al darrera d'aquesta, una altra.

I els ignocents que han pres la cèdula en els primers dies de l'expedició, exclamen, compungits:

—Jo ho hagués sapigut!...—

L'informalitat del Municipi ens ha fet incrèduls.

Lo que és jo, no vull que a Casa la Ciutat me guardin tant temps els quartos.

S'ha obert el despatx de cèdules?...

Bueno. Ja anirem a buscar-la... pels volts de Nadal.

Potser d'aquí a allavors encara vingui un Govern que les aboleixi.

Agost, setembre, octubre, novembre, desembre...

En cinco meses de plazo que tenemos...

MATÍAS BONAFÉ

L'ELEFANT

(Extret d'una obra titulada LA CIENCIA PER A TOTS)

Fins ara, d'aqueixes besties que'n diem *avis*, no se'n sabia sinó lo que va dir-ne el savi Mark Twain; això és: «L'elefant és un animal que menja amb la cua».

Avui, entre l'*Historia Natural* i la *Zoologia*, hem arribat a averiguar alguna cosa més.

No hi hà dubte que l'elefant és el més voluminós de tots els animals domèstics que estan de moda; d'això, precisament, del seu tamany extraordinari, li ha vingut el seu nom. Com que són tant corpulents, per això els diuen elefants.

Se sab que són besties que's crien i es desenrotllen a les riberes dels rius càlids i en els parks d'algunes grans ciutats, gracies a uns ous molt grossos que les *elefantes* deixen damunt la sorra.

Per als negres degenerats, l'elefant té qualitats divines i és quasi un símbol. En canvi, ell, l'elefant, sent una viva simpatia pels soldats, per les ninyeres, pels berrets de palla i altres objectes mengívols.

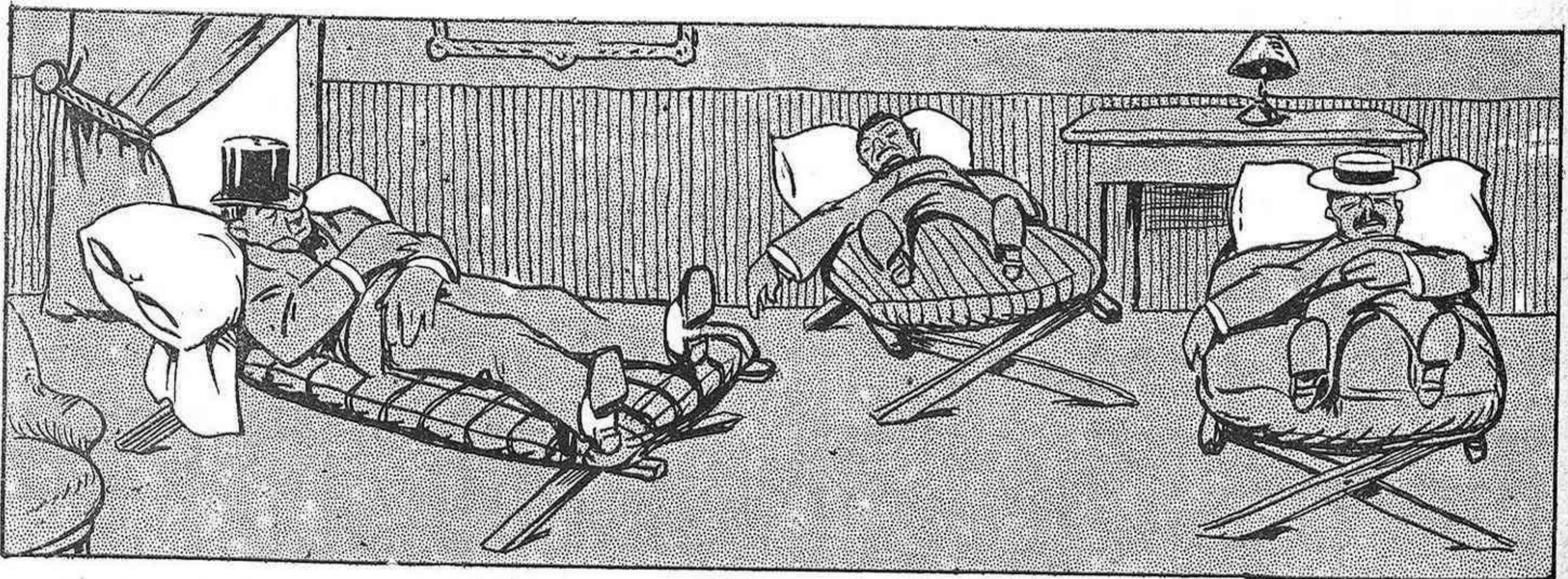
Els elefants enyoren molt la seva patria, que acostuma a ésser l'India. Per això, prop de la gavia, se'ls ha de plantar palmeres, bambús, o altres arbres que li recordin el seu país natal.

Són unes bestioles que no tenen mai calor ni fret. No tenen fret, perque Nostre Senyor els va vestir ja, en previsió, amb una pell *sobretudo*, feta de quitrà, sorra i cartró-pedra, que'ls abriga bastant; i no tenen calor perque'l seu mateix instint els ha portat a fer-se servir les immenses orelles de ventalls.

La raça dels paquiderms està a punt d'extingir-se. Els elefants s'acaben per moments; la prova és que no'n veureu gaires pels carrers; un o dos en els parks zoològics; mitja dotzena que segueixen els circs eqüestres, que sempre són els mateixos, i pareu de comptar.

Finalment, l'elefant té el dò d'arreglar qüestions obres i socials. No fa gaire un d'ells, a Barcelona, va solucionar la vaga de forners.

El pobre animal, com que s'alimenta quasi exclusivament

NOTICIES MONUMENTALS

«Ayer se reunió la Comisión del Monumento a Verdaguier...»

de llonguets, va interessar-se prop del Governador, de la «Patronal», dels obrers i de la Junta de Reformes Socials per a que's terminés prompte el conflicte.

I la vaga's va acabar aviat.

Per això, ara, els forners li dediquen un dia a la setmana: el dilluns.

Els dilluns no vénen sinó panets de cent i de dos-cents

grams; uns panets molt a propòsit per a tirar a la boca dels elefants.

L'avi, satisfet del resultat de les seves gestions, ja'ls espera amb la trompa enlaire...

I és que hi han besties a les quals no'ls falta sinó el parlar.

PEPIS

L'ESTIUEIG DELS REGIDORS

Comencen els concejals les vacances estivals:

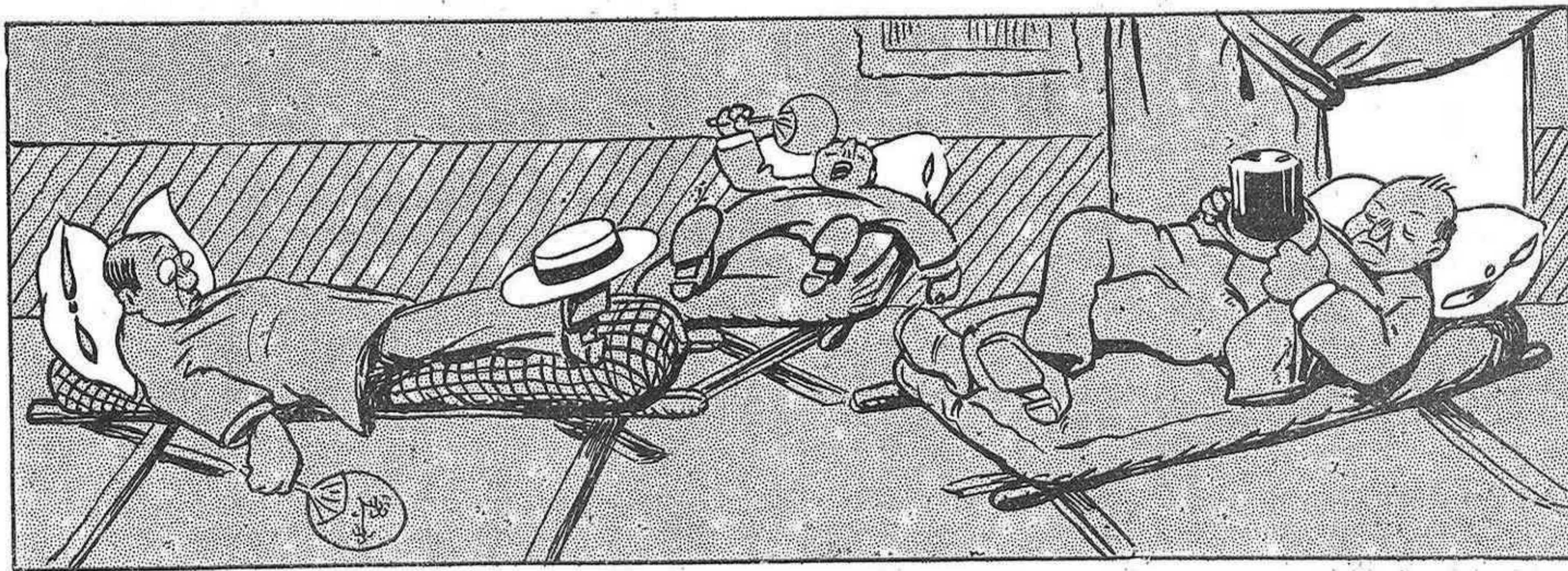
El senyor Enric Marcilla anirà a estiuejà a l'illa; en Francisquito Ripoll, a la finca de Vallmoll; en Davit Ferrer Vallès cap a Prat de Llusanès; el senyò Esteve Marata a la torre de Navata; el senyor Josep Juncal a la masía d'Ordai; el senyor Josep Tarrés *veraneya* a Cadaqués; el senyor F. Carreras se'n vol anà a Riudeperes; en Muntanyola i Carner se'n van cap a Balaguer; el senyor R. Abadal al séu *chalet* de Puigmal; el senyor Salvador Lluch cap a la banda del Bruch; el senyor Ramón Pañella al poblet de Boadella; el senyor Antoni Ulled no gaire lluny..., que és coixet; (el coix és el séu germà, prò ell... fa més d'un any que hi và); el senyor Guñalons Bou anirà cap a Salou; el senyor Pere Figueras més amunt de Llavaneres; el senyor Angel Muñoz passarà l'estiu a Arbós; el senyor Rafel Vallet

anirà a l'Hospitalet; el senyor Ricart (Emili) als voltants de Sant Baudili; el senyor Mir i Miró se'n và cap a Montmeló; el senyor Millàn Massana se'n và cap a Vallirana; el senyò Oriol Martorell diu que se'n và a Calafell; en Morales (don Ruiz) cap a Tivenys busca pis; el senyor Matons Bofill se'n và cap a Moncunill; el senyor Lluhí Rissech a la Puda, segons crec; el senyor Joan Pich i Pon diu que và qui sab aón; el senyor de Nualart se'n và a Reus fet un *smart*; en Joan Vallès i Pujals a Biarritz, que aquest té rals, en Carcereny i García a Vic, a casa una tia; el senyor de Condomines a Olot, que hi han berretines; el senyor Serra i Furnell per llà prop de Martorell; el senyor Ricard Soriano a Vallvidrera (al *Pantano*); el senyor de Carreté deixa el carro i và... no ho sé; el senyor de Serrallara anirà cap a Fabara; en Manel de Rius i Rius al Prat, com tots els estius en Pardo i Perarriera

anirà a Palautordera; en Joan Lladó i Vallès no và enloc..., però và a Arlès; en Domènec diu que và més amunt de Sarrià; en Gaspar Rosés i Arús ja ha sortit cap al Portús; en Manel Garriga i Coll s'estarà un mes a Ripoll; en Josep Nolla i Badia posarà a la Conreria; en Juli Marial i Tey anirà a Molins de Rei; el senyor Jaume Coll Ros anirà cap a Puiggrós; el senyor Alfons Ardura se'n và a Urgell..., quehi hà verdura; el senyor Vidal i Valls se'n và cap a Matagalls; el senyor Fabra i Llovera se'n và cap a Esparraguera; en Riera i Guardiola a l'hisenda d'Anglesola; el senyor de Pere Grau se'n và cap a Viladrau; en Ramón Font i Garriga... aquest..., ja es a Vilajuiga; l'Anastasi Ballester se'n và a les vores del Ter; el senyor Joan Balugera anirà a Matadepera; i el senyor Soler i Arola, com cada any, và a Sardanyola.

Barcelonins: Poc sabeu lo descansats que us, quedeu!

FRA NOI

NOTICIES MONUMENTALS

«Mañana se reunirá la Comisión del Monumento a Pi y Margall...»

GLOSARI

ESPERITISME

An el pobre Quirze, els llibres de l'Allen-Kurdec i d'en Flammarión li trastornaren el cervell. S'ho havia pres tant a la valenta, aiò de les ànimes en pena i dels morts que sofrien al voltant dels vius, que de nits, de dies, a casa, al carrer, per tot arreu s'enguniejava pels difunts, veia esperits, els parlava i els consolava amb la fè dels iniciats.

Els esperits, per la seva banda, de tant familiaritzats, semblava que hi juguessin, amb el pobre Quirze. Cada nit, al ficar-se al llit, segons ell mateix contava, n'hi havia un que li bufava l'espelma; l'altre, tot sopant, li prenía la cullera dels dits; l'altre, pel passeig, li estirava l'americana.

Aquesta vida d'astorament i de deliri, aquest constant fer de medium, va produir-li una tensió nerviosa, i un enflaquir-se, i un no menjar, que... que-de-què no'l porten al cementiri a fer companyia als amics reintegrats.

—Quirze, tu estàs malalt!— esclamava tot sovint.

Algú, que pesava bastant sobre la seva voluntat, va dir-li un dia que, per a curar-se aiò dels esperits, no hi havia com donar-se a la beguda.

I, ell que sí, ho volgué provar.

—Allò del similia similibus curantur no és cert i positiu?— digué l'home.—Doncs, vinguen begudes espirituoses per a matar els esperits!...—

Però el primer dia, el pobre Quirze ja's trobà molt apurat. Amb tants anys de tractar amb esperits, aleshores s'adonà que'ls esperits no li agradaven.

No obstant, ell volia curar-se. Va sortir de casa a entrada de fosc, i a la taverna del cantó va fer una copeta d'anís. Més avall, en un kiosc, i per a treure's el mal gust de l'anís, va fer-ne una de rom escarlat. L'escarlat li deixà la boca molt enfigaçada, i, al passar per una altra taverna, es tragué la dolçor del rom amb una copa de «ginebra»...

I amb aquella fè, amb aquelles ganes de curar-se l'esperitisme, vinga anar fent estacions i provar tota mena de licors espirituosos, cercant-ne un que li anés bé a la cara i al paladar. Embocà les rambles. A «Canalletes», deù de menta; al «Royal», un whisky; al «Petit Liceo», un dàtil; al «Suiç», una absenta; al «Berlin», cinc de Valls, i al «Xiringuito», un ratet de Cazalla de la Sierra...

En Quirze ja començava a fer tentines, però l'Allen-Kurdec i en Flammarión acabaven d'ésser dominats. L'ensopiment podia més que les ànimes en pena, i ja cap esperit impacient li estirava l'americana.

A l'entrar a casa, ja de matinada, el pobre home es considerava curat d'esperits. Se'n considerava tant,

de curat, que, tot pujant l'escala, cantava triomfalment La Marsellesa, sense ficar-se que en el replà del seu pis hi havia la seva dona, esperant-lo amb un garrot a la mà, i cridant com un «mal esperit».

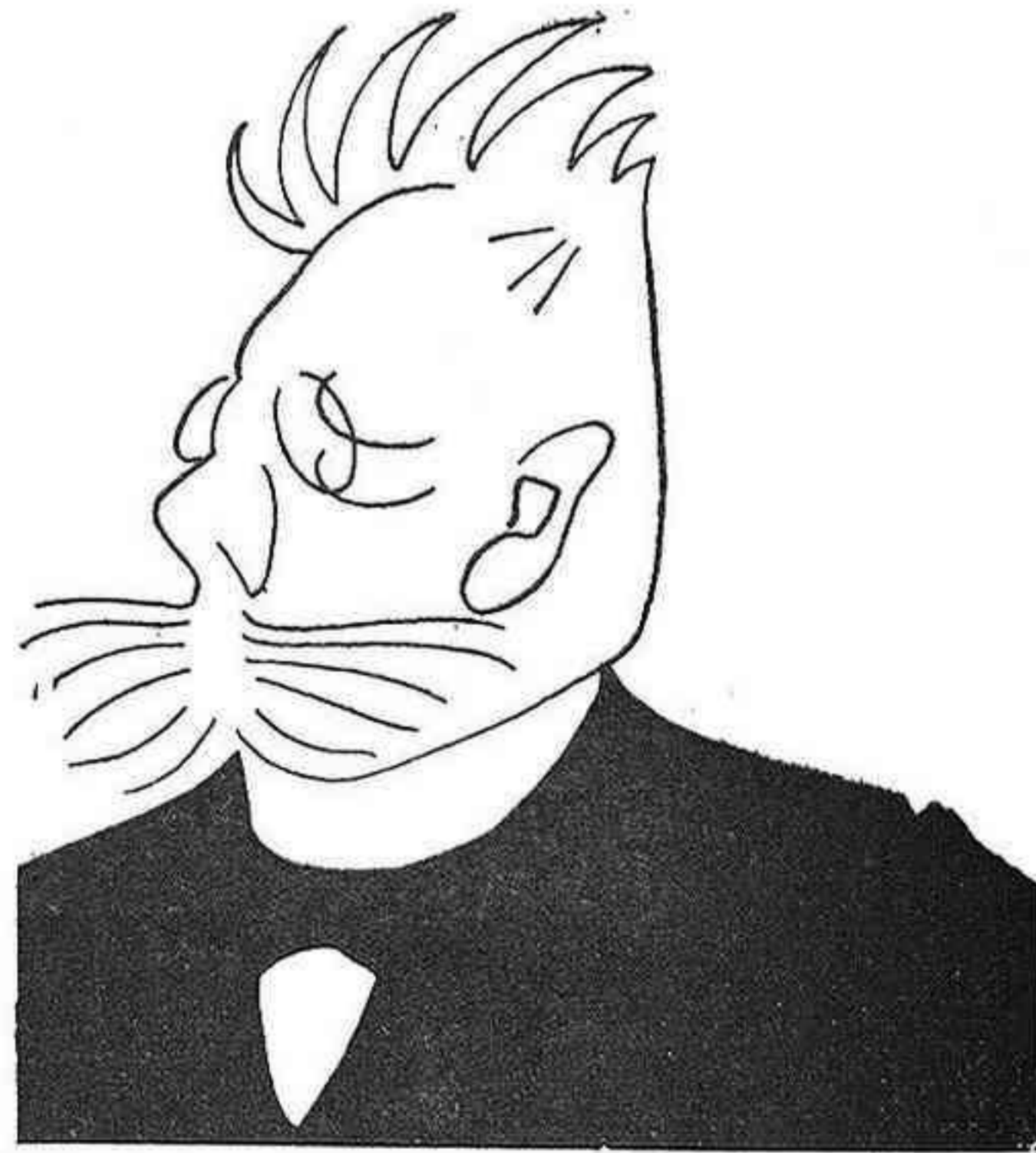
XARAU

NOVEDADES.—L'estrena de *Alma muerta* fou un bon succés per al venerable Guimerà, per a l'Enric Borràs, interpret del protagonista, i fins per al poeta Lluís Via, traductor de l'obra. L'exaltat romanticisme del drama, un dels més característics de la primera època de l'autor, arribà al cor del públic, com hi arribava vint anys enrera, pecigollejant-lo amb els atrevits pensaments, les escenes violentes, de gran intensitat dramàtica, i els trucs indispensables en tota obra d'aqueix genre.

La senyoreta Adamuz i en Borràs feren obra meritoria, posant la deguda fogositat en els respectius papers.

De les decoracions, totes tres molt boniques, se distingeix principalment la del segon acte, de meravellós efecte, de dif-

cil execució i molt ben documentada. No en và és obra dels eminents artistes Moragas i Alarma, que constitueixen avui el número hù dels nostres primers escenògrafs. Les altres dues són d'en Vilumara i també estan molt bé, especialment la primera.

—Dilluns començà en Borràs, dignament acompanyat de valuosos elements artístics, una serie de funcions en català, que ell titula *Setmana catalana*, i que té un veritable interès per a tots els que's preocupen del nostre teatre regional.

Es d'agrair al gran actor la deferència, sobre tot en cosa que ja tots sabem que no li ha de reportar ni una engruna de benefici material; i és d'agrair perquè l'acció demostra que l'Enric Borràs estima a la terra que'l vegé nàixer i que sent una forta simpatia per les obres dels nostres autors.

La setmana catalana, catalana i en català, que és doble goig per a nosaltres, començà dilluns amb l'excel·lent obra de l'Albert Llanas, *Don Gonzalo o l'orgull del gec*, una de les joies del

DUPLICITAT DE CARRECS, O LES SORPRESES DEL SENYOR BATLLE

L'Arcalde: - Ah, vostès són en Quim, en Pau, en Pere i en Berenguera, empleats nous de l'Ajuntament?...
Molt bé, molt bé... M'alegro de conèixe'ls.

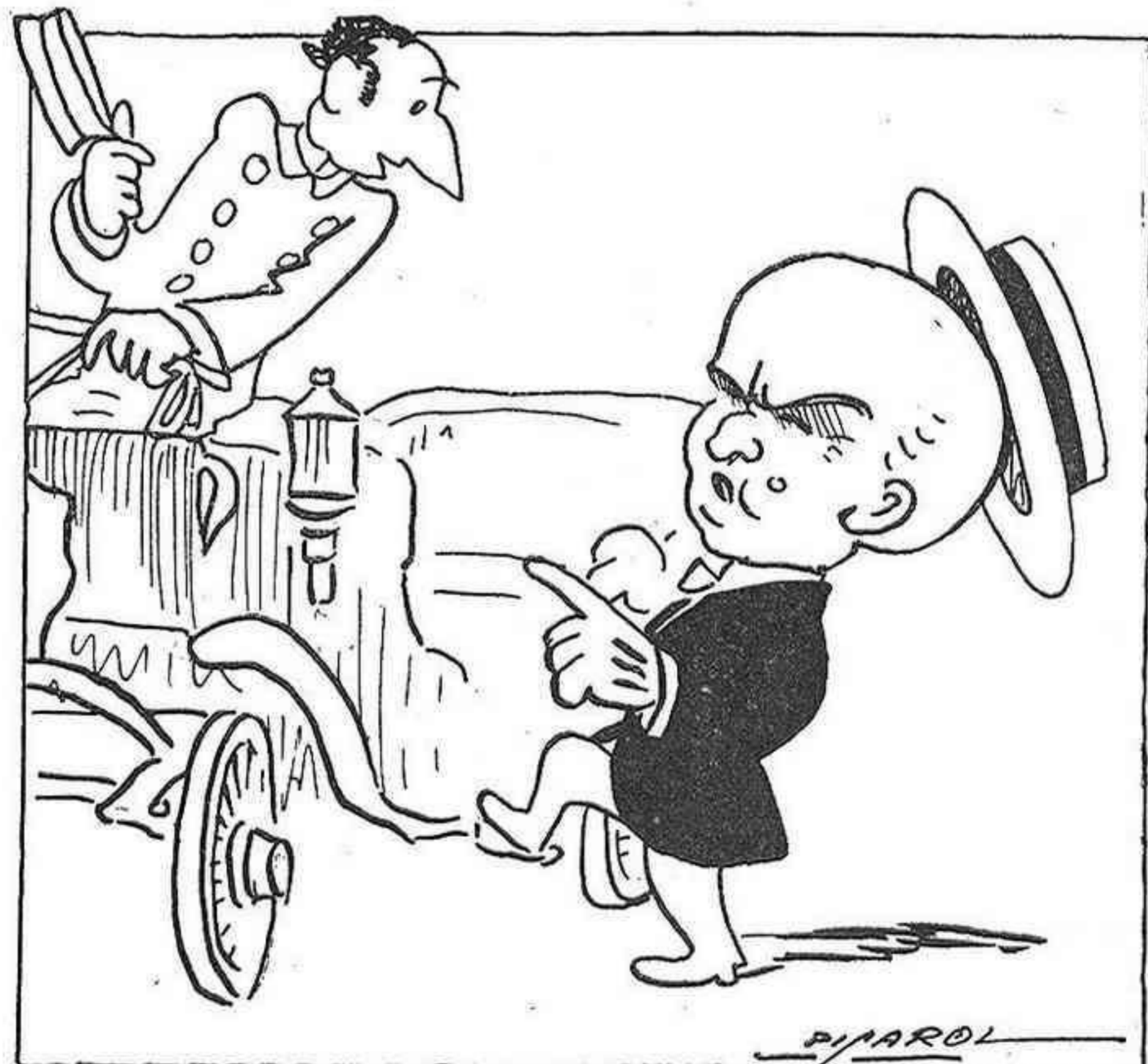
-Tafol, aquest és en Quim!...

-Tafol, aquest és en Paul!...

-Tafol, aquest és en Pere!...

-Tafol, aquest és en Berenguera!

P. JAROL

teatre modern. La representació fou admirable per part de tots i notabilíssima per part de l'Enric Borràs, creador d'aquell incomparable tipus que té per nom *Nasi*.

En Llanes i en Borràs, abraçats damunt de l'escenari, reberen una formidable ovació al finalitzar cada un dels actes.

La funció del dimarts va dedicar-la, el genial artista, al teatre d'en Guimerà, posant en escena la famosa tragedia *Mar i Cel*; la del dimecres, a l'Iglesias, amb la represa d'*Els Vells*; la del dijous degué correspondre, segons anunciaven els cartells, an en Santiago Rusiñol, posant-se el tant aplaudit drama *El Mistic*, obra predilecta del meritíssim comediant català i la que li ha donat, pot-ser, després de *Terra Baixa*, més glòria i més diners. La funció d'avui, divendres, va dedicada al fundador del teatre català, en Frederic Soler, havent-se triat *Lo ferrer de tall*, per ésser una de les obres que s'adapten millor al temperament del nostre eminent artista.

Ignorem, en l'hora d'escriure les presents línies, les obres i els autors que correspondran a les funcions de demà, dissabte, i demà passat, diumenge. Són les que són, esperem que'l públic aimant del nostre teatre i de les nostres glòries, no deixarà deserta la sala del «Novedades».

Si davant d'un sacrifici com el que representa la benemèrita acció d'en Borràs, revivant gloriosament l'escena regional, encara que sols sigui per vuit dies, els que's diuen catalanistes fan el sord..., pleguem.

A L'ESCULLERA.

El peix viu.—Noia, a tu sí que t'han ben escabetxat!...

De Barcelona a Iviça i viceversa

Un viatge per mar sempre té un atractiu; el mateix atractiu que la rifa. Abans d'embarcar-se i abans de rifar tothom se pregunta:

Treuràs?... No treuràs?

Ai! Això no ho sabs fins que ets al mig de la mar salada, o fins que de Madrid han enviat la llista oficial.

De saber-ho, en el primer cas, no t'embarcaries; en el segon aniries a robar els diners per a comprar un dècim.

Anem al nostre cas. Dijous al vespre, més serios que un rave i més puntuals que un rellotge, en el còmodo, modern i ràpid vaixell *Vicente Salinas*, capità..., deixem-ho córrer, no vull nomenar a ningú.

Un cop dintre ens dirigírem cap a proa i baixàrem a la cambra, per a deixar-hi els fòtils. Al cap-de-vall de l'escala ens esperava un *fulano*, que'ns feu una grotesca cortesia, i ens digué:

—*Aniceto Giménez, servidor de usted.*

—I ara?

—*Camarero mayor de a bordo, suplente del mayordomo. Va usted a Ibiza?*

—I doncs; on vol que vagi?

—*Podía usted quedarse a bordo, sugestionado por los encantos del vapor, los primores de su cocina y la amabilidad de sus camareros.*

—Au!, au!, au!... Al camarot.

—*Ahi lo tiene, «cabayero».*—

(Després, allunyant-se).

—Llimpio!

—En quin món t'has ficat, Letta?—me deia jo, esverdíssim.

Pit a l'aigua.

Després de canviar-me el capell per una gorra i de defensar les robes amb un guarda-pols, vaig pujar a coberta.

Heu navegat mai pel Volga, en un vaixell ocupat per una tribu de zincalós?... No?... Jo tampoc. Però jo he llegit *Miguel Strogoff*, d'en Juli Verne, i és igual.

Perfectament; doncs el *Vicente Salinas* venia a semblar això, un vaixell ocupat per una quadrilla de gitanos blancs.

Sacs de palla per aquí, sacs de palla per allà; unes cadieres que semblen catres desequilibrats; olles, fiambres, gots i ampolles. De tant en tant, un fanal, i quasi bé mai un clar per a posar-hi els peus. Tot ple de gent estirada!...

Un senyor se'ns acosta.

—De manera que han vingut?

—Ja ho veu.

—Molt bé, molt bé. Me n'alegro. Serà una excursió, a més de pintoresca, científica i instructiva.

—Ah!

—Vol conèixer al capità?

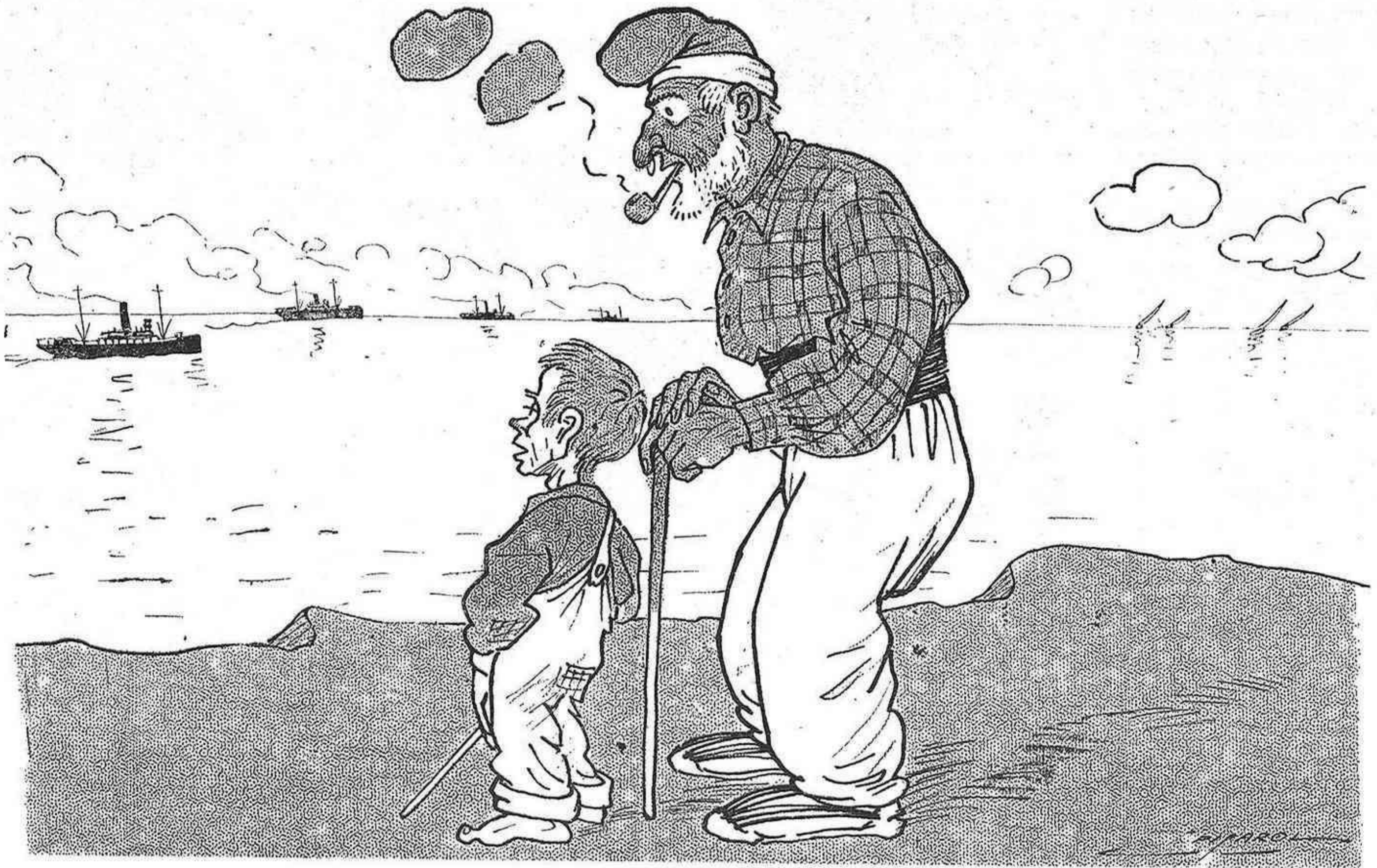
—Tant d'honor...

—És molt franc.

—Anem.—

I hala, hala, ensopega per aquí, gambada per allà, arri-

MEDITERRANIA

—Cap on van els vapors, avi?

—No t'amoïnís, que quan tinguis vint anys prou que ho sabràs.

bem a una escaleta, i llegim un lletrero que diu «*Se prohibe subir al puente*».

Això no resa per a nosaltres, i pugem.

El meu acompanyant me diu —És aquell,—mostrant-me a un home amb gorra de tres galons, guerrera blanca i calces negres.

Jo me'l miro de través. Té la cara més torrada que una castanya i el nas com una patata; però el conjunt és molt simpàtic.

El meu company và per a presentar-me'l, però ell brama:

—Fòra, que no'm deixeu veure!—

Ens quedem tots esverats. Després va civilitzar-se.

Abans de sopar vaig conèixer al «segón». Fi, llarg, nèt, amb uns mostatxos cuidats i un coll fins a les orelles. Tament semblava un tinent disfregat.

Tot sopant vaig conèixer al personal que devia acompanyar-nos. A l'arrencada, un llibre en faria, ara, dels tipus que s'embarcaren. Avui no hi hà espai; però lo que sempre hi han són més dies que llangonics, i així no's quedarà sense la seva, aquell senyor gras de Sant Martí, representant del «Foment» de dita ex-vila, sense portar credencial; bromista dels que no'n corren; disposat tant a cantar la *Marina*, amb un to sentimental, i a proclamar la tal obra com a la dècima meravella, com a contar contes bruts, i a explicar que se'ls apunta per a no descuidar-se'n. A punt de parlar de Barcelona, *ciudad de chimeneas*, amb un castellà

que té a la dreta, i a enaltir «Els Segadors», amb un recon-sagrat de l'esquerra; però ell sempre atent al pollastre.

No vull descuidar-me d'aquell que's passeja tot el viatge amb «plantes» de mitjons.

Ni d'aquell noi impertinent que acompanyava a un editor, que, si hagués sigut fill meu, hauria fet el viatge a la carbonera.

Ni de la còmica amb mitges morades. Ni del promès de la còmica. Ni d'aquell, amb cara de jueu de processó. Ni de tants, i tants, i tants.

Sols falten els cambrers. No me'ls toqueu. Un cambrer de barco és com els dels altres llocs; però sense perdre l'essència.

D'Iviça ja'n parlarem.

LETTA

DAVANT del «Royal» hi ha hagut garrotades, plats i cadires enlaire. No ha sigut pas una inauguració massa aristocràtica, que diguessim.

La mala jugada dels cambrers ha fet, per això, un reclam enorme a l'establiment. Un baptisme de sang té els seus encisos per als refinats moderns.

Encara que la sang sigui de carregador del moll, dóna una esgarrifança suau als nervis de les damiselles, esgarrifança ben aprofitable per a insinuacions amoroses i iniciacions perverses.

Per això és fàcil que l'amo de l'establiment ho tingui en compte, i si per cas no han restat allí senyals de la passada lluita, esquitxi l'acera amb mangra.

A la morigerada Barcelona li convé un lloc d'emoció un poc tràgica, per a saborejar-hi llaminadures sense la vulgaritat dels establiments burgesos, on l'enciamada i el xocolata devenen un símbol de pacifisme i carrincloneria.

INFORMES

— Escolteu, bon home: les aigües d'aquest país m'han dit que són tant bones...

— De primeral... Jo a cada àpet que faig, hi poso el vi a refrescar.

ELS passatgers del «Vicente Salinas», que'l dilluns a la matinada tornaren de l'excursió a Ivíça tingueren un moment de pànic.

La farola del Llobregat no's veia, malgrat a que tot indicava que estaven al nas de Barcelona. Primer se vegeren les lluminaries del moll que aquella llum posada per a evitar embarrancaments.

Es una vergonya per l'Estat que'ls fanals públics facin més claror que una farola.

Heus-aquí com el poc oli que's gasta per a un servei tan necessari com és l'orientació dels navegants, encara resulta inútil.

Un xic de boira entela la poca llum que dóna, i els estrangers, que ja coneixen com les gastem nosaltres en materies de faro, obten a l'arribar a les costes d'Espanya, per a fiar-se no més de la llum del sol, que és l'única llum que donem a dojo, perquè no'ns costa diners ni cavil·lacions.

L'Emiliano, en una conferència en la qual va tractar als correligionaris queixosos de *granotes que volen saltar dels seus bassals per a censurar lo que no entenen*, manifestà que'l partit radical va a incorporar noves substàncies al seu programa.

Això vol dir que al programa radical li manca substància.

I si aquesta nova que van a incorporar-li, ho fan seguint les inspiracions del capítost, ja sabem quina serà aquesta substància. *Substància de carn.*

AQUEST any que, per ara, la calor ens deixa una mica tranquils, hi han altres elements que sembla s'hagin empenyat en des tranquil·litzar-nos.

Arreglat lo del pa i després de l'esvalot del «Royal», semblava que la situació dels barcelonins havia d'ésser deliciosa... o Astillero.

Però ara'ns trobem amb que'ls fundidors no volen fondre, i els industrials metallistes fonen greix, esperant que aquells fonguin, de tot lo qual ne resulta una gran con-fusió.

Per altra part, l'art fabril veiem que és un art que's belluga

i les autoritats se troben entre l'art fabril i el d'en Fabrilo—que és com trobar-se entre l'espasa (del torero), i la paret (de la fàbrica),— i no saben a qui donar la preferència.

De manera que, quan els arregladors de conflictes se creien passar l'estiu ben descansadament, se troben que no poden dir *Fabra Ribas*.

Sobre tot els voluminosos, com el nostre Sancho.

DRAMA d'amor.

Dissabte passat, un jovenet, desesperat perquè la *novia* no'l volia, se presentà a l'«Astillero», va llogar unes carabaces i se'n va anar mar endins.

Quan fou prop de la primera bóta, se tragué les carabaces amb intenció de suïcidar-se, i, efectivament, va començar a beure aigua.

—Per què't treus les carabaces, si no sabs nedar?—li cridaven.

Però ell tenia raó.

Es clar; el xicot es creia que, amb la que li havia donat la seva promesa, ja'n tenia prou... per a fer l'ànec.

L'Ajuntament cedeix duescentes-cinquanta pessetes per a l'adquisició d'un objecte destinat als Jocs Florals de Sans.

I per què no oferir el premi en metàl·lic?

Qui més qui menys, tots els nostres versaires preferirien els premis en moneda, perquè la necessiten. No obstant, els ofertors se'ls rifen sempre, amb això dels objectes, que de vegades són d'art i de vegades no ho són, i que, tornats a vendre, no'ls en donarien ni el vint per cent de lo que diuen que costen.

De manera que'ls que en realitat els guanyen, els premis, són els botiguers que vénen els objectes, i, tot sovint..., els encarregats de comprar-los.

HA quedat solucionada la vaga dels forners.

Que en què consisteix la solució?

En que, segons les noves bases, els barcelonins hem de menjar llonguet en comptes de pa.

Menys mal que no'ns obliguin a menjar coca.

Però, amb tot, és rebaixar-nos la racció, i fins la categoria de persones.

I, sinó, ja m'ho sabrà dir.

Ja veurà com, els dilluns, tots ens sentirem *Avis del Parque*.

LEGIM:

«Ayer abandonaron la ciudad, dirigiéndose a distintas poblaciones, gran número de concejales».

Vet-aquí la tranquil·litat que hem respirat aquests dies!

S'ha descobert, a la barriada de Sans, un escorxadador clandestí.

En ell, segons sembla, s'hi sacrificaven burros, i la seva carn era enviada als mercats.

Així estem, els barcelonins; menjant ruc, creient menjar vedella.

«Carn fa carn», diu el refrà.

«Burro fa burro», diràn els *matarifes* d'ases i els carnicers.

I ells tindran raó. Perque sempre van a cavall dels consumidors.

NOTICIA que publica un diari, en la secció de recreatives:

«En el Centro Católico de San Pablo se pondrá esta noche en escena *El señor gobernador*».

El senyor governador en escena, eh?

Ja'l teníem tísnat per autor de comedies, al senyor Francos Rodríguez...

Però mai ens hauríem cregut que arribés a ésser un comediant.

UN senador, no sabem de quin país, és partidari decidit del *maillot*; no pas al teatre, com tothom creuria, sinó a l'exèrcit.

Parla el senador:

—Quan ve l'hivern, els nostres braus soldats tenen de fer l'exercici amb els pantalons pesants i el capot més pesant encara. No seria millor donar-los-hi un *maillot*? No veieu com són feixucs, amb els vestits que ara porten?

Naturalment que sí, senyor senador. Vostè té tota la raó, pobres soldats! Però, una cosa:

Si ara les dides i les criades se'ls estimen, què passaria amb els *maillots*?

I si les dides volien posar-se *maillot*, senyor senador?

Ai! ai! ai!

UN amic d'en Tristany Bernard li demanava una entrada *gratis* per a una comedia de dit autor, que no havia assolit, certament, un gran èxit.

En Tristany sab riure's pla bé de les giravoltes de la fortuna, i, com a bon humorista, comença per riure's de sí mateix.

Així a l'escoltar la petició del seu amic, li respongué:

COMENTANT

—Sabs què diuen d'Espanya?... Que'ls teixidors catalans se declaren en vaga.

—Ben fet!... Què'n treuen, a Catalunya, de teixir, si a Madrid desteixen?

—Si hi teniu interès, aquí us la dono. No més us faig avinent la conveniència de que us proveiu d'un revòlver.

—I ara?

—Amic, cregueu-me. Aneu a un lloc molt desert. Devia semblar el teatre català.

Als Estats Units tenen un sentiment que és més fort que'l de la mort. Aquest sentiment és el de la propaganda, de la *réclame*.

Veus-aquí unes mostres recullides en un passeig dels cementiris d'Ohio.

«A sota aquesta pedra reposa Antonia Aawkins. Morí tristament després de perdre sa beutat. L'hauria conservada, usant a diari la *Crema sabonosa H. J. Carter and son*. Se vén per tot arreu».

En una altra tomba es llegeix:

«Aquí vindrà a trobar son definitiu repòs en Josep Bernstamm de la casa Bernstamm J. Chep, salsitgeria anomenada, que, ara per ara, dirigeix a satisfacció de tots».

Ultima mostra.

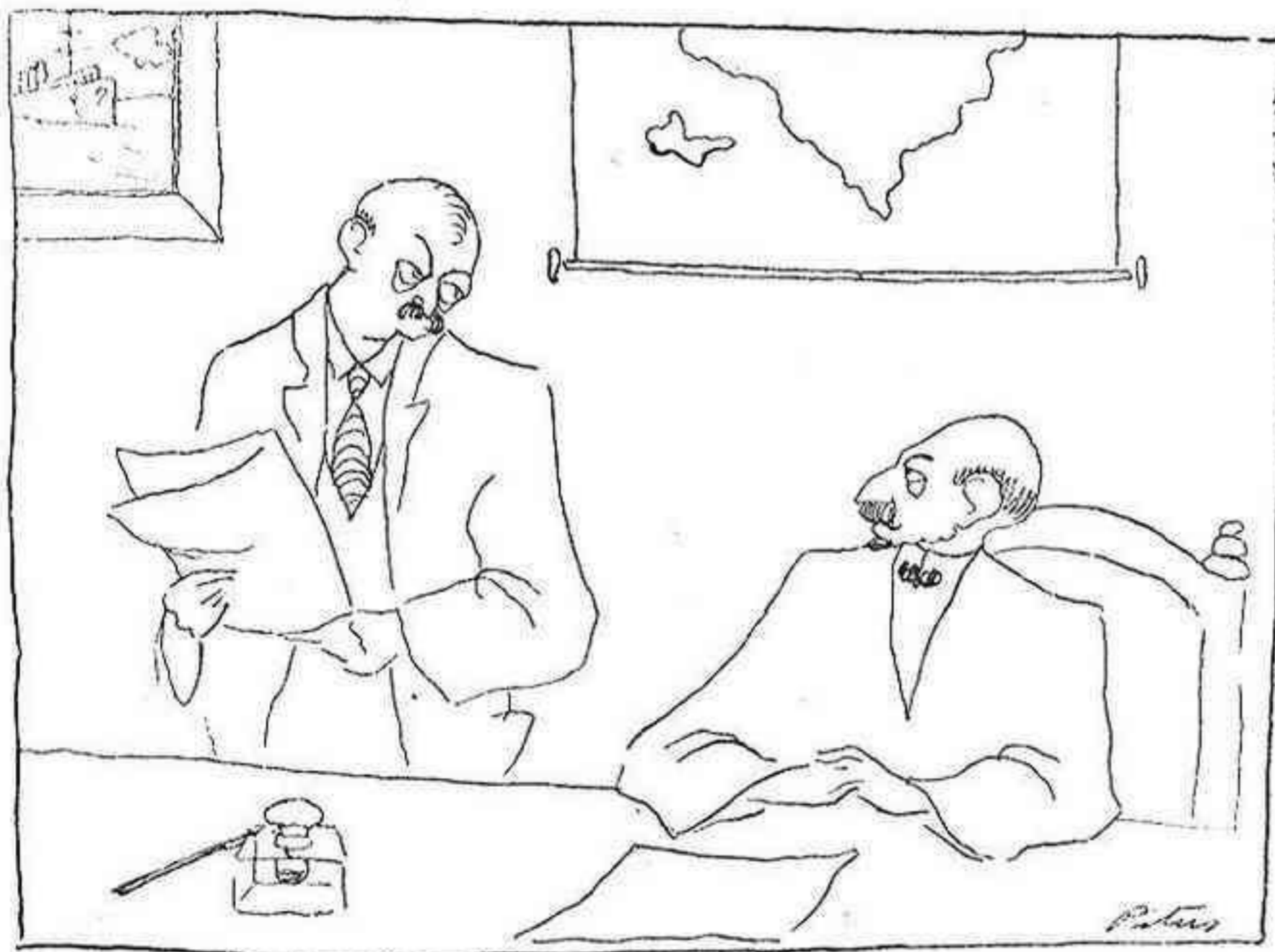
«Si voleu tardar a venir a aquí, amaniu l'enciam amb el *Red Mill* (vinagre)».

Veus-aquí com la mort ha sigut portada al baix ofici d'home-sandwich.

Uns quants entusiastes del teatre català, a manca de manifestacions per coses d'actualitat, han organitzat un homenatge a l'insigne actor Iscle Soler, qui, retirat de l'escena, viu actualment a Terrassa.

En aquest país on cada dia per altre s'homenatja a algú, se'n fan pocs que siguin tant merescuts com el d'ara. L'Iscla Soler és un dels pocs actors que a Catalunya hem tingut amb *modos*, i ell ha actuat, sempre amb èxit, davant de tres generacions, fent-se admirar per totes.

L'homenatge consistirà en una anada a Terrassa, on se farà entrega a l'il·lustre comediant d'un número extraordinari que demà publicarà, dedicat a ell, la simpàtica revista *El Teatre Català*; inauguració d'un carrer d'aquella ciutat, al que's donarà el nom d'en Soler i un banquet d'honor que tindrà lloc, amb assistència de l'homenatjat i de les més prestigioses figures de la nostra literatura i de la nostra escena, en els salons del Casino del Comerç d'aquella població.

A L'ACADEMIA

El President:—Té la paraula el conferenciant.

El conferenciant:—Senyors: seré molt breu...

El President:—Molt breu?... Doncs digui que vostè és un poca-paraula!

Es d'esperar que l'acte resultarà brillantíssim com se mereix. Ja que se'n fan pocs de justos, que'ls justos quedin bé.

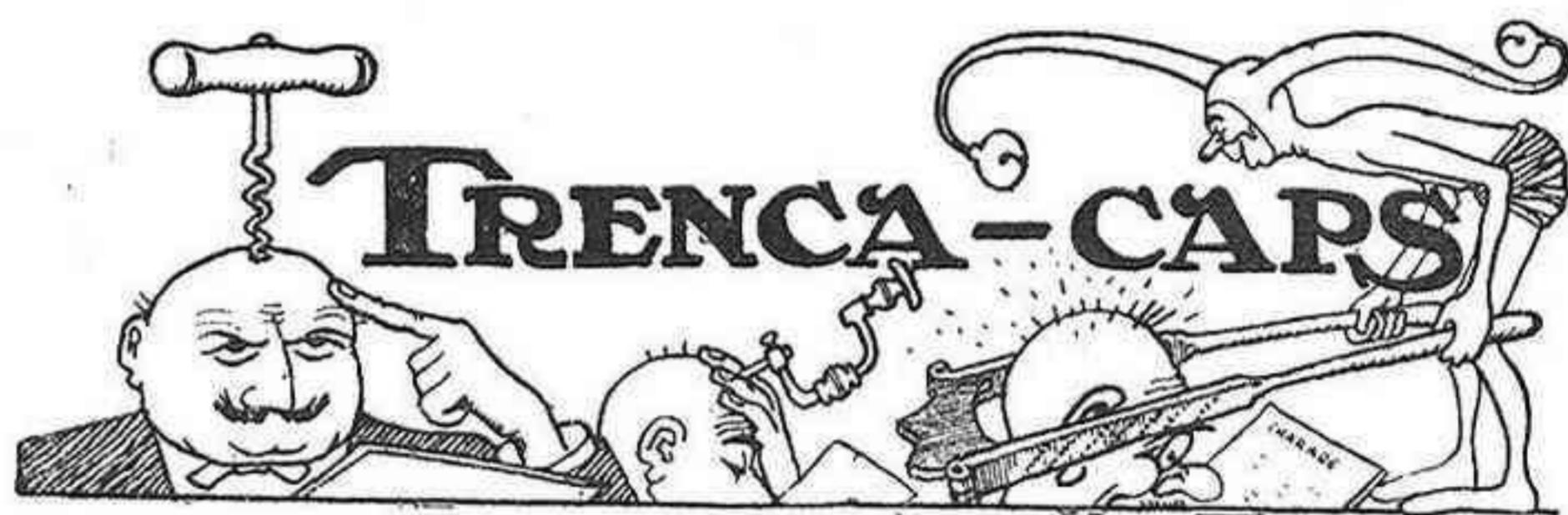
ENTRE dues amigues casades:

—Jo, quan me barallo amb el meu marit, sabs què faig per a amansir-lo?... Li dic que me'n aniré a casa la mamà.

—Doncs, jo, encara faig més... Jo li dic: «Mira que la faré venir!...» I tot seguit el tinc com un anyell.

Solucions als trenca-caps del número 1802

A la xarada primera: *Bellcaire*.—A la segona: *Carboné*.—A la mudança primera: *Vagi-vegi*, i a la segona: *Risquis-rasquis*.

XARADES

I

És una lletra la *prima*,
la *dos-tres* és animal,
cinc-quatre és el nom d'una eina,
i nom de poble el *Total*.

E. LAPEDRA

II

Primera, segona, tercera carta segona, primera, segona, tercera no diguis res an en Pere.

R. VALLS

SINONIMIES

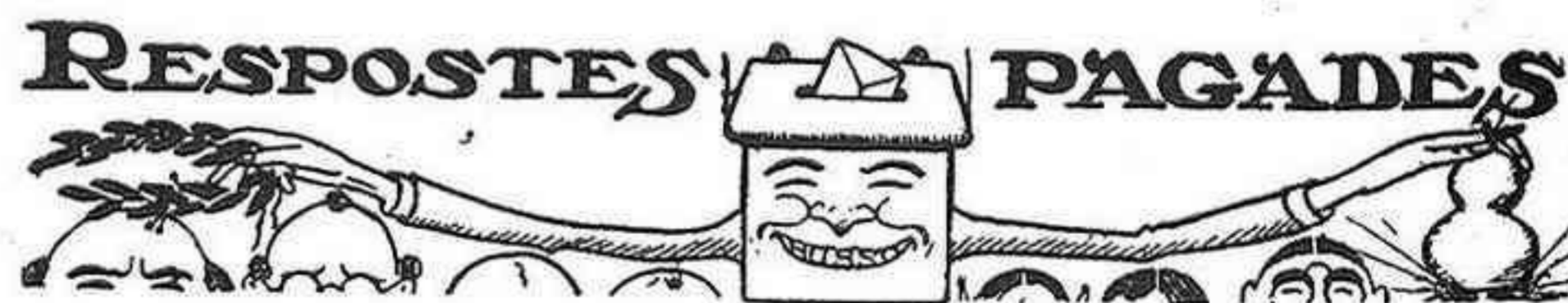
I

—On *total* tu, perdulari?
—A buscà un *tot* a l'armari.

II

Tot la clau, Pascual,
de la *tot* de dalt.

E. SALA (a) *Noi Maco*

Eudalt Sala: Rebuts els epígrames. Convenientment retocat, pot-ser se'n aprofiti algú. — Josep Bernet Torras: Ja li tinc dit que, per les assonancies, no hi passo. I tant l'una com l'altra estan plenes d'aquests defectes. Perdoni l'insistència, però li dic en bé de vostè. — Hermenegildo Parés: Escrigui versos per a vostè mateix, que, per ara, tot lo que envia és impubliable. — Brudumí: No m'acaba d'agradar. Vol que li digui per què? Perque la direcció de la targeta és forçada i perque les solucions són en castellà. — P. Catalá: Està bé, i la publicarem. Enví quelcom per l'Almanac. — R. M.: Lo mateix li dic. En igualtat de mèrit, preferim prosa. — J. S. C.: Mal negoci, amb la seva remesa de versets. No n'hi ha un que valgui una glopada de fum de pipa. — Félix Mateu: Rebuda la cançoneta. Ara està molt millor. La guardarem per a l'Almanac.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

PER A LLEGIR AL CAMP

El llibre dels petons	amorettes a cau d'orella	Ptes. 0'50
Pessigolles fines.	. . . . .	“ 0'50
Llaminadures del cor	. . . . .	“ 0'50

EN BREVE APARECERA

COLECCIÓN PRIVADA

ETERNA LUNA DE MIEL

Un tomo ilustrado con preciosas fotografías

CONDESA O. DE TAVARAZZI

El tocador ideal

Formulario práctico de

BELLEZA Y SALUD

500 recetas probadas para embellecerse
y mantenerse sana

UN TOMO 8.º

PTAS. 2

Dr. J. WERNER

**Lo que deben comer
y beber los enfermos**

GUÍA PRÁCTICA

para la afección y empleo

de los alimentos y bebidas

UN TOMO 8.º

PTAS. 2

A. ROVIRA VIRGILI

DICCIONARI

Sortirà aviat

CATALÀ-CASTELLÀ

&

CASTELLANO-CATALAN

EDICIÓ LÓPEZ

==== Moltes planes i poc gruix ====

Imprès sobre magnífic paper finíssim-intransparent

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LES RECOMPENSES

— Aquesta vegada sí que no's disputaràn... Reina Santíssima, i quantes creus!... N'hi haurà per a tothom.